

Enteral nutrition barn under 16 år - behandlingsriktlinje dietist

Bakgrund

Enteral nutrition används till patienter som inte kan tillgodose sitt energi- och näringsbehov per os, men har en fungerande mag-tarmkanal. Enteral nutrition kan vara under en kort period (någon/några dagar) eller längre perioder. Om ett behov av enteral nutrition finns för en längre period än tre till sex månader bör man överväga gastrostomi. I Region Jönköpings Län sköts operation och medicinska insatser kring gastrostomi via barn- och ungdomsmedicinska och kirurgiska kliniken.

Vid planerade operationer av gastrostomi hos barn meddelas oftast dietist om datum före operation. Ofta sker dock gastrostomioperationer med kort varsel eller på andra sjukhus men med eftervård på barnklinikens vårdavdelning. Nya barnpatienter med gastrostomi aktualiseras via barnkliniken via remiss.

Dietistkontakt för uppstart av enteral nutrition är då ett ärende som ska prioriteras, se separat prioriteringsdokument för barndietisterna.

Behandlingens syfte

Individuell plan för att patienten ska täcka sitt behov av energi -, protein- och vätska samt övriga näringsämnen.

Insatser

Behov av insatser är individuellt och baseras på patientens tillstånd. Ansvarig dietist avgör hur täta kontakter som behövs vid olika tillfällen. Under uppstart av enteral nutrition är behov av dietistuppföljning ofta 2-3 gånger per vecka under första 1-2 veckorna.

Vid långvarig och väl fungerande enteral nutrition hos barn bör en dietistuppföljning ske minst 1 gång per halvår. Vid komplikationer, sviktande tillväxt, nya omständigheter i det medicinska tillståndet eller förändringar i den enterala nutritionen behövs tätare uppföljningar och tillväxtkontroller, ofta 2-4 gånger i månaden under perioder. Hos mycket små barn behövs ofta tätare uppföljning jämfört med större barn- och ungdomar.

Första besök 1-2 dagar efter operation

Besöket sker som regel på barnklinikens avdelning eller dagvård. Områden som besöket ska behandla är:

- Hur barn och ungdomar får sin mat via gastrostomi/sond.
- Vikt- och längdmätning.

- Ordination av sondmat och upptrappning (mängd, hastighet, matningstider, osv).
- Vätskestatus (vätskeintag, vätska före och efter sondmatning, urinmängder, vätskebehov).
- Matningsteknik (pumpmatning, droppaggregat, sprutmatning, hastighet med mera).
- Uppmärksamma måltidens sociala aspekter och hur dessa kan hanteras vid sondmatning.
- Om barnet ska fortsätta äta mat via munnen (när det är lämpligt/ möjligt).
- Mag/tarmfunktion.
- Sittställning under och efter måltid.
- Information om förskrivning, beställning och kostnad för sondnäring.
- Inventera eventuella behov av ytterligare information/ utbildning av personer i patientens omgivning (exempelvis personal eller anhöriga). Hänvisa vid behov till annan vårdgivare.
- Information om fortsatt uppföljning samt vårdens kontaktvägar vid frågor om den enterala nutritionen/ enterala infarten.

Uppföljande besök

Uppföljande kontakter planeras utifrån individuella behov, dock minst 1 gång per halvår. Uppföljning av enteral nutrition hos barn ska innehålla följande:

- Uppföljning av sondmatsordination, justera vid behov.
- Vikt- och längdmätning.
- Vätskestatus (vätskeintag, vätska före och efter sondmatning, urinmängder, vätskebehov).
- Uppmärksamma måltidens sociala aspekter och hur dessa kan hanteras vid sondmatning. Hur hanterar man det i dagsläget? Vad uttrycker barnet/ungdomen kring sin situation?
- Matningsteknik (pumpmatning, droppaggregat, sprutmatning, hastighet med mera). Finns behov av justeringar i hur man använder matningspump eller spruta?
- Intag via munnen och smakupplevelser.
- Mag/tarmfunktion.
- Sittställning under och efter måltid.
- Förnyelse av förskrivning.

Patientmaterial

Finns under relaterad information

Vid nybesök/inför gastrostomioperation:

- Skriftligt uppstartsschema.
- Skriftlig sondmatsordination.
- Ett annat sätt att äta, stöd och information om sondmatning (Nutricia).

- Ett annat sätt att äta, praktiska råd vid sondmatning (Nutricia).
- Mat till magen via slang är ett annat sätt att äta (Nutricia).
- Knappenföreningen (se film).
- Bildstöd gastrostomi

Referenser

Shaw Vanessa. (2020). Clinical Paediatric dietetics. Hoboken: Wiley-Blackwell.